

CHEMICKÉ ZABEZPEČENÍ ZASAZENÍ DRUHÉHO SLEDU

V podmínkách používání jaderných zbraní a ostatních prostředků hromadného ničení má prvořadý význam ochrana proti ZHN a tedy i opatření chemického zabezpečení. V článku chci vysvětlit hlavní zásady chemického zabezpečení zasazení druhého sledu.

Možnosti a hlavní zásady nepřítel v použití ZHN při zasazování druhého sledu budou záviset na:

1. Dosavadním charakteru vedení války — zda válka probíhala od samého počátku s použitím JZ,

- zda byla zahájena bez použití JZ a v průběhu války už se přešlo na jejich používání,

- dosud nebyly použity jaderné zbraně, avšak je nebezpečí, že v době zasazení druhého sledu budou použity,

- zatím nejsou příznaky k použití jaderných zbraní.

2. Době, trvání války a předpokládaných ztrátach nepřítel v prostředcích hromadného ničení

3. Meteorologických a geografických podmínek

Kromě toho na řadě dalších okolností, které však z hlediska stanovení hlavních zásad v použití ZHN nejsou tak důležité.

A. Možnosti nepřítel v použití ZHN

1. Možnosti v použití ZHN, zvláště JZ, při vedení války od počátku s použitím JZ se postupně budou zmenšovat vzhledem

k celkovým zásadám pro jejich použití v průběhu operace. Vycházíme-li z toho, že z počtu přidělených jaderných nábojů na operaci spotřebuje při plnění BÚ asi 60 %, DÚ 35 % a v záloze zůstane 5 % a že z počtu vyčleněného do BÚ v 1 JÚ spotřebuje okolo 50–60 % jaderných náplní, pak můžeme počítat, že:

- proti druhému sledu frontu může při zasazování do splnění BÚ F použít okolo 30–40 jaderných úderů (tj. jednodenní norma), při zasazení po splnění BÚ okolo 30–50 úderů. Výše jaderných úderů bude záviset též na tom, jak v předcházejících dnech čerpal jaderné náplně. O skutečném použití JZ však bude dále rozhodovat i počet prostředků pro jejich dopravu na cíl. Čím později budeme druhý sled F zasazovat, tím menší počet prostředků bude mít protivník v důsledku ztrát;

- proti druhému sledu armády může při obdobné kalkulaci použít kolem 10–15 jaderných úderů;

- proti druhému sledu divize kolem 3–4 jaderných úderů, převážně menších ráží.

Vzhledem k tomu, že při vedení války s použitím JZ budou chemické zbraně používány v menším rozsahu, můžeme počítat v době zasazování 2. sledů s použitím až do dvoudenní normy přidělené chemické munice letectva a dělostřelectva.

2. Možnosti v použití ZHN při zahájení války bez JZ a v průběhu války, kdy už došlo k přechodu na jejich používání. Tato varianta je málo pravděpodobná v první operaci při zasazování 2. sledu na nižších stupních (divize, armáda). Může se však vyskytnout na stupni frontu při zasazování jeho druhého sledu. Možnosti nepřítelů můžeme velmi těžko odhadnout, protože počet JÚ se bude podstatně zvyšovat podle toho, který den války bylo začato s jejich používáním. V zásadě vycházíme z toho, že celkový počet přidělených úderů na operaci se nebude měnit. Síla 1. JÚ může představovat až 40–50 % celkového počtu přidělené munice a zbytek přibližně rovnoměrně rozdělit na zbývající dny operace.

Počet jaderných úderů bude však už více ovlivňovat počet nosičů, které bude mít k dispozici. Nepřítel může používat chemických zbraní v menším rozsahu vzhledem k tomu, že podstatnou část vyčerpá při boji bez JÚ. V zásadě však můžeme počítat s jednodenní normou.

3. Možnosti v použití ZHN v případě, že dosud nebylo použito JZ, a předpokládáme, že zasazením 2. sledu bude zahájeno jejich používání. Tato varianta bude aktuální především při zasazování druhého sledu frontu. Nemůžeme ji však vyloučit ani při zasazování druhého sledu armády. V této situaci bude zasazení druhého sledu velmi obtížné vzhledem k tomu, že nepřítel má ještě plnou normu přidělené jaderné munice a bude vést svůj první jaderný útok. Z toho důvodu počítáme, že v 1. JÚ může spotřebovat 40 až 50 % přidělené jaderné munice. Vyjde-li ze zásad vedení 1. JÚ nepřítelů můžeme počítat, že na vojska použije okolo 30–40 % operačně taktických a 60 % storových prostředků z celkového počtu JÚ. Potom může použít proti:

- druhému sledu frontu až 65–80 JÚ,
- druhému sledu armády až 15–20 JÚ,
- na stupni divize do 5 JÚ.

V dalších dnech boje budou možnosti přibližně stejné jako v předcházející variantě.

Použití chemických zbraní může omezit na klasické dělostřelectvo a část letectva a nepřesáhne normu jednodenní spotřeby, vzhledem k tomu, že chemické zbraně mohl použít i před přechodem na používání JZ.

4. Možnosti v použití ZHN v případě, že dosud se nepřešlo na používání JZ, budou stejné jako ve variantě plánovaného 1. JÚ.

V použití chemických zbraní můžeme počítat s jednodenní spotřebou (normou) chemické munice pro vedení boje.

B. Zásady nepřítelů v použití ZHN při zasazování druhých sledů

Obecné zásady použití zbraní hromadného ničení (soustředěné použití, překvapení, efektivnost apod.) jsou stejné jako obecné platné zásady pro útok. Z hlediska potřeb chemického zabezpečení zasazení druhých sledů chci jen zdůraznit některé stránky použití, především možný záměr protivníka. Protivník s cílem oslabit naše možnosti v dalším rozvíjení operace vyvine maximální úsilí k tomu, aby postupně (jak mu to situace na bojišti dovolí) přistoupil k ničení našich druhých sledů a záloh. Ničit je bude pravděpodobně ten velitel, který vede boj s odpovídajícím uskupením našich vojsk. Tzn., že proti druhému sledu frontu bude působit velitel nepřátelské skupiny armád, proti 2. sledu vševojskové armády velitel sboru a proti druhému sledu naší divize velitel nepřátelské divize. Jedině při nedostatku sil a prostředků daného velitele a při vážnosti situace zasahuje v jeho prospěch vyšší velitel, vyčleněním části sil a prostředků. Nepřítel bude se snažit použitím ZHN zmařit zasazení našich druhých sledů, a nebo alespoň podstatně oslabit jejich údernou sílu při zasazení. Vycházíme-li z těchto cílů a obecných zásad použití ZHN, nepříteli může používat ZHN s tímto zámyslem:

1. Při zasazování druhého sledu frontu.

Po přiblížení druhého sledu frontu na desah operačně taktických prostředků a taktického letectva může vést skupinové údery s použitím JÚ a CHÚ na vojska v pořadí raketové prostředky, letectvo, místa velení, tankové svazky s cílem zmenšovat jejich údernou sílu (způsobit ztráty živé síly a bojové techniky).

Na výhodných terénních čarách (vodní toky, přechody přes zalesněné prostory) vést skupinové údery formou pozemních jaderných výbuchů s cílem ztížit manévr druhých sledů a vyčerpát živou sílu. K tomu si může vyžádat pomoc vyššího velitele, zvláště na výhodné čáry, kde sám nemá dostatek možností (mimo dostřel, malé ráže apod.).

Může vést rozhodující údery při přesunu na čáru zasazení a na čáře rozvíjení silnými skupinovými údery na raketové prostředky, letectvo, místa velení a prvosledové svazky. K tomu může využít všech prostředků, které má. Při výhodných povětrnostních podmínkách může

vést část úderů jako pozemní k vytvoření souvislých zón radioaktivního zamoření. Před předpokládanými čarami zasazení, a nebo na předpokládaných směrech zasazení může včas vytvořit pásma jaderných zátarasů opřených o výhodné terénní překážky a aktivizovat je v době příchodu 2. sledu k zátarasům.

Chemických zbraní může použít na vojska v prostorech rozmístování k vyčerpání živé síly s využitím otravných látek typu VX a yperit. Za přesunu a na čáře rozvinutí může použít především OL typu sarin a soman k ničení živé síly. Dále pak může použít na ty cíle, kde se nedostává jaderných zbraní, především na místa velení, motostřelecké jednotky a jednotky druhých vojsk. Výhodné objekty na osách přesunu a na čáře zasazení může zamořovat otravnými látkami typu VX a yperit.

2. Při zasazování druhého sledu armády

Zámysl nepřítel v použití ZHN bude obdobný jako při zasazování druhého sledu frontu. Můžeme však počítat s tím, že působení operačně taktických prostředků bude v podstatě od počátku neomezené a k ničení druhých sledů může přistoupit dříve. Na druhé straně se však sníží možnosti pro vedení pozemních úderů a k vy-

tvoření přehradných pásem radioaktivního zamoření na výhodných čarách i vzhledem k vojskům nepřítel.

3. Při zasazování druhých sledů divizí

Na druhé sledy divizí budou působit podle předem uvedených zásad jen taktické prostředky ZHN. S jejich úderem budeme počítat od samého počátku vedení boje. Rozhodující úder přijde však až při zasazení. S přiblížením druhého sledu na dosah klasických prostředků dělostřelectva počítáme s vedením úderů pomocí malých jaderných náplní.

Při zasazování 2. sledů divizí bude věst pravděpodobně pozemní úder v omezeném rozsahu vzhledem k situaci na frontě. Je třeba však plně počítat s aktivováním jaderných min.

V použití chemických zbraní počítáme s tím, že protivník povede především úder s použitím OL typu sarin.

Z rozboru možností nepřítel v použití JZ a ostatních prostředků hromadného ničení vidíme, že při zasazování druhých sledů může vzniknout složitá a variabilní situace. Proto při organizaci chemického zabezpečení zasazení druhých sledů musíme podrobně podle konkrétní situace vyhodnotit možnosti protivníka a stanovit jeho předpokládaný zámysl v jejich použití.

Hlavní zásady chemického zabezpečení zasazení druhého sledu

Chemické zabezpečení zasazení 2. sledu vychází z celkových zásad chemického zabezpečení útočné operace (boje). Vzhledem k tomu, že jde o velmi důležitou fázi útočné operace (boje), chcí podrobněji objasnit obsah a zásady jednotlivých úkolů chemického zabezpečení.

Při plánování a organizaci chemického zabezpečení zasazení 2. sledu si z hlediska vševojskového uvědomíme tyto východní závěry:

- jde o pochod z prostoru rozmístění (denního odpočinku, vyčkávacího prostoru) na čáru zasazení a vlastního rozvinutí na čáře zasazení,

- při tomto pochodu se vojska přibližují postupně stále k většímu dosahu a možnostem nepřítel použít všech prostředků pro ničení 2. sledu. Proto budeme věnovat zvýšenou pozornost všem prvkům zabezpečení bojové činnosti.

Pochod na čáru zasazení představuje:

a) při zasazení 2. sledu frontu na vzdálenost 80–150 km, při počtu os:

- na divizi 2–3 osy hlavní, 1–2 záložní.

Přesunuje-li se armáda se dvěma divizemi v prvním sledu, je třeba zabezpečit 4–6 hlavních a 2–4 záložních os pro vševojskové divize a 1–2 osy pro armádní prostředky. Celkem 7–12 os pochodu.

b) při zasazení 2. sledu armády na vzdálenost 40–80 km při počtu os:

- na msp (tp) 1–2 hlavní, 1 záložní,
- na divizní prostředky 1.

Při sestavě dva pluky v jednom sledu je třeba zabezpečit 2–4 hlavní a 2 záložní osy pro pluky prvního sledu a 1 osu pro divizní prostředky, celkem 5–7 os pochodu.

c) při zasazení druhého sledu divize na vzdálenost 15–20 km a 1–2 osy pochodu.

Zasazení druhého sledu na čáře zasazení chápeme z hlediska zabezpečení prostorově vzhledem k šířce a hloubce sestavy. Tento prostor může představovat plochu:

- u druhého sledu frontu 3000 km²

(šířka zasazení 50 km, hloubka sestavy divize 40–50 km a hloubka sestavy armádních prostředků 10 km. S druhým sledem armády v prostoru zasazení nepočítáme, tento bude vzdálen na přesunu, a nebo v prostoru rozmístění);

— u druhého sledu armády 400–500 km² (šířka 20 km, hloubka 20–25 km);

— u druhého sledu divize do 100 km² (šířka 10 km, hloubka 10 km). Velikost prostoru je však jen orientační, bude záviset na konkrétní situaci.

Z hlediska časového bude třeba úkol chemického zabezpečení 2. sledu plnit po dobu:

— u 2. sledu frontu 14–20 hodin.

Kalkulace: 2 hodiny před zahájením pochodu,
1–2 hodiny vyvedení na osy pochodu,
4–8 hodin pochod,
2 hodiny rozvinování,
5–6 hodin zabezpečování sestavy po zasazení.

— u 2. sledu armády 9–12 hodin.

Kalkulace: 2 hodiny před zahájením pochodu,
1 hodina vyvedení na osy pochodu,
2–4 hodiny přesun,
1 hodina rozvinování,
3–4 hodiny zabezpečení sestavy po zasazení.

— u 2. sledu divize 5–7 hodin

Kalkulace: 1 hodina před zahájením pochodu,
do 1 hodiny vyvedení na osy,
1–2 hodiny přesun,
do 1 hodiny rozvinování,
1–2 hodiny zabezpečení sestavy po zasazení.

Tyto kalkule jsou též orientační (je třeba vyjít z konkrétní situace). Jsou však potřebné k tomu, abychom si ujasnili na jakou dobu bude potřebné soustředit úsilí chemického vojska k tomuto úkolu. Po uvedené době pro zabezpečení bojující sestavy druhého sledu tzn. u frontu 5–6 hodin, u armády 3–4 hodiny, u divize 1–2 hodiny na vlastním zasazení, vracejí se vyčleněné prostředky k plnění ostatních plánovaných úkolů podle plánu operace a plánu chemického zabezpečení útočné operace.

Chemické zabezpečení zasazení druhého sledu musí plynule navazovat na ostatní úkoly chemického zabezpečení, proto

nemůžeme soustředit všechny síly chemického vojska k jeho plnění. Pro tento úkol se vyčleňuje zpravidla část sil jako samostatná záloha. Množství vyčleněných sil bude záviset na konkrétní situaci a stupni zasazovaného druhého sledu.

Při jeho organizaci vycházíme ze zásady, že síly a prostředky druhého sledu je třeba plně zachovat pro zabezpečení úkolů po zasazení. Z toho důvodu k zabezpečení musíme použít především prostředků chemického vojska prvního sledu a to na celou hloubku své sestavy, jednotek chemického vojska ze zálohy toho velitele, který organizuje zasazení druhého sledu. Podle situace můžeme využít prostředků teritoria. Případně při zasazení druhého sledu při pravé a nebo levé hranici útočného pásma podle dohovorů součinnosti i některých opatření souseda. To však nezabavuje povinnosti velitele 2. sledu, aby ve své sestavě neorganizoval chemické zabezpečení svými prostředky. Vydeme-li z této úvahy, můžeme orientačně stanovit hloubku působení jednotlivých prostředků chemického vojska při zasazování druhých sledů takto:

a) Zasazení druhého sledu frontu

— Prostředky frontu zabezpečující pochod a zasazení od prostoru rozmístění, tj. 80–150 km od linie fronty do hloubky 60–70 km od čáry zasazení. Tzn. že hloubka úkolu chemického vojska frontu bude 20–80 km.

— Prostředky prvosledové armády od čáry frontu, tj. 60–70 km od linie fronty až po čáru 20–30 km od čáry zasazení. Tzn. že hloubka úkolu chemického vojska prvosledové armády bude v průměru 40 km.

— Prostředky prvosledových divizí od čáry zasazení na hloubku 20–30 km.

b) Zasazení druhého sledu armády

— Prostředky armády budou zabezpečovat hloubku od prostoru rozmístění (40–80 km od linie fronty) až po hloubku 20–30 km od čáry zasazení, tzn. hloubku úkolu 20–50 km.

— Prostředky prvosledových divizí od čáry zasazení na hloubku 20–30 km.

c) Zasazení druhého sledu divize

— Prostředky divizí zabezpečují radiační a chemický průzkum v hloubce od 10 km do 20 km od čáry zasazení, v ostatních úkolech chemického zabezpečení na celou hloubku, tj. 15–20 km.

— Prvosledové pluky prostředky ra-

diačného a chemického průzkumu zabezpečují hloubku do 10 km od čáry zasazení.

Druhý sled východem na čáru zasazení rozvíjí své jednotky v sestavě

vojsk a zabezpečuje sestavu, čím zesiluje hustotu zabezpečení. Z tohoto hlediska je třeba organizovat podrobnou součinnost mezi NCHV[CHN] zasazovaného 2. sledu a NCHV[CHN] prvosledových vojsk.

Rozbor způsobů plnění jednotlivých úkolů chemického zabezpečení při zasazování 2. sledu

a) Obsah i způsob zabezpečení pochodu při zasazování druhého sledu se v zásadě neliší od způsobu zabezpečení ostatních pochodů (viz článek VM číslo 9/1975). K tomu je třeba si uvědomit, že část pochodu už bude zapadat do vlastního zabezpečení na čáře zasazení a to podle hloubky sestavy zasazovaného druhého sledu, tzn. u

- druhého sledu frontu 50—60 km.
- druhého sledu armády 20—30 km.
- druhého sledu svazku 10 km.

Proto systém chemického zabezpečení pochodu v této fázi činnosti musí zabezpečovat plynulý přechod na zabezpečení rozvinutí druhého sledu a zahájení plnění úkolů.

b) Zabezpečení rozvinutí 2. sledu na čáře zasazení a zahájení plnění úkolů. Obsah jednotlivých úkolů chemického zabezpečení bude co do rozsahu rozlišný podle stupně zasazovaného druhého sledu. Z tohoto důvodu budu hovořit o každém stupni zvlášť.

(Pokračování v příštím čísle)